

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ 2018**

**ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΘΕΩΡΙΑΣ**

**ΟΜΑΔΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ: ΣΠΟΥΔΩΝ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ**

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α

Α1. (15 ΜΟΝΑΔΕΣ)

- Α. ΣΩΣΤΟ**
- Β. ΛΑΘΟΣ**
- Γ. ΛΑΘΟΣ**
- Δ. ΣΩΣΤΟ**
- Ε. ΣΩΣΤΟ**

Α2. (5 ΜΟΝΑΔΕΣ)

γ

Α3. (5 ΜΟΝΑΔΕΣ)

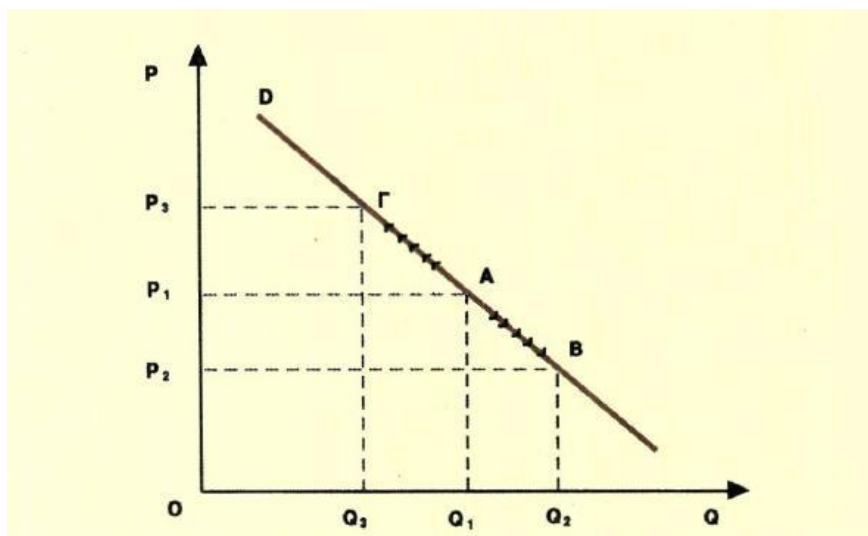
β

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

Β1. (7 ΜΟΝΑΔΕΣ)

Μεταβολή μόνο στη ζητούμενη ποσότητα.

Η ζητούμενη ποσότητα μεταβάλλεται μόνο λόγω μεταβολής της τιμής του αγαθού, ενώ οι άλλοι προσδιοριστικοί παράγοντες παραμένουν σταθεροί. Το διάγραμμα δείχνει την καμπύλη ζήτησης D ενός αγαθού. Αν στην τιμή P_1 η ζητούμενη ποσότητα είναι Q_1 , τότε βρισκόμαστε στο σημείο A της καμπύλης ζήτησης. Αν υποθέσουμε ότι η τιμή μειώνεται σε P_2 (*ceteris paribus*), τότε η ζητούμενη ποσότητα αυξάνεται σε Q_2 . Ο συνδυασμός αυτός αντιστοιχεί στο σημείο B της καμπύλης D . Έχουμε, επομένως, μια κίνηση από το σημείο A προς το σημείο B πάνω στην ίδια καμπύλη. Αν πάλι η τιμή αυξηθεί από P_1 σε P_3 , τότε η ζητούμενη ποσότητα μειώνεται από Q_1 σε Q_3 . Ο νέος συνδυασμός αντιστοιχεί στο σημείο Γ της καμπύλης D . Έχουμε, επομένως, πάλι μια κίνηση από το σημείο A στο σημείο Γ πάνω στην ίδια καμπύλη. Παρατηρούμε ότι οι μεταβολές της τιμής μεταβάλλουν τη ζητούμενη ποσότητα, σύμφωνα με το νόμο της ζήτησης, χωρίς να μετακινούν την καμπύλη ούτε να αλλάζουν τη συνάρτησή της.

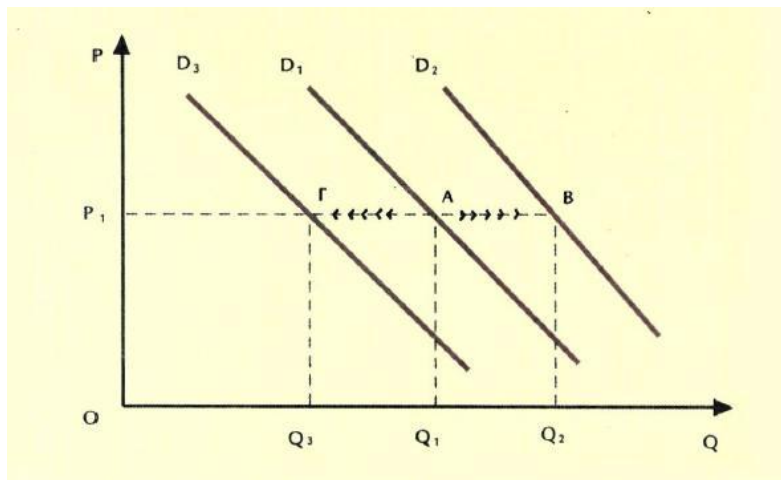

B2. (7 ΜΟΝΑΔΕΣ)

Μεταβολή μόνο στη ζήτηση.

Στην περίπτωση αυτή δεχόμαστε ότι η τιμή ενός κανονικού αγαθού παραμένει σταθερή και μεταβάλλεται μόνον ένας προσδιοριστικός παράγοντας της ζήτησης, για παράδειγμα το εισόδημα των

καταναλωτών. Το διάγραμμα δείχνει την καμπύλη ζήτησης D_1 ενός αγαθού. Έστω ότι στην τιμή P_1 η ζητούμενη ποσότητα είναι Q_1 . Ο συνδυασμός αυτός αντιστοιχεί στο σημείο A της καμπύλης D_1 . Αν αυξηθεί το εισόδημα, αφού το αγαθό είναι κανονικό, θα αυξηθεί η ζήτησή του και στην ίδια τιμή P_1 θα αυξηθεί η ζητούμενη ποσότητα από Q_1 σε Q_2 . Ο συνδυασμός αυτός όμως αντιστοιχεί στο σημείο B , που ανήκει σε μια άλλη καμπύλη ζήτησης D_2 , η οποία προήλθε από τη μετατόπιση ολόκληρης της D_1 προς τα δεξιά. Αν πάλι μειωθεί το εισόδημα, θα μειωθεί η ζήτησή του και στην ίδια τιμή P_1 η ζητούμενη ποσότητα θα μειωθεί οστό Q_1 σε Q_3 . Ο συνδυασμός αυτός αντιστοιχεί στο σημείο Γ μιας άλλης καμπύλης ζήτησης D_3 , η οποία προήλθε από τη μετατόπιση ολόκληρης της καμπύλης D_1 προς τα αριστερά. Παρατηρούμε ότι οι μεταβολές σε έναν από τους προσδιοριστικούς παράγοντες της ζήτησης, όταν η τιμή παραμένει σταθερή, μεταβάλλουν τη ζήτηση του αγαθού, μετατοπίζοντας ολόκληρη την καμπύλη ζήτησης, μεταβάλλοντας τη συνάρτησή της.

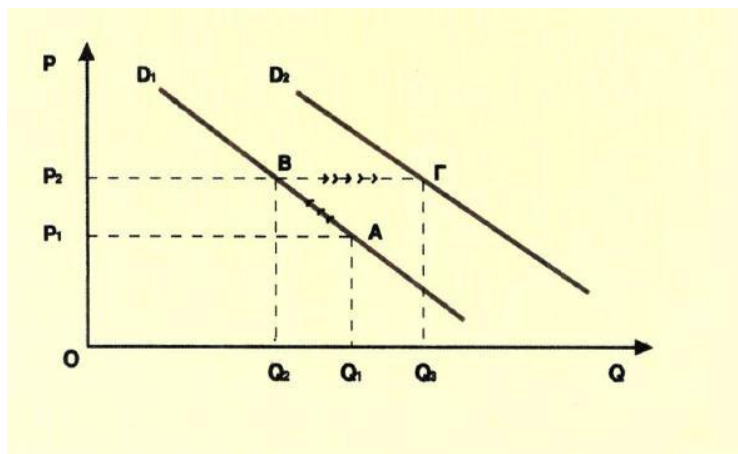

B3. (11 ΜΟΝΑΔΕΣ)

Ταυτόχρονη μεταβολή ζητούμενης ποσότητας και ζήτησης.

Ας υποθέσουμε ότι για ένα κανονικό αγαθό παρατηρείται ταυτόχρονα μεταβολή στην τιμή του και στο εισόδημα των καταναλωτών, για παράδειγμα, αυξάνονται και τα δύο. Στην περίπτωση αυτή η αύξηση της τιμής τείνει να μειώσει τη ζητούμενη ποσότητα, ενώ η αύξηση του εισοδήματος τείνει να αυξήσει τη ζήτηση. Επειδή οι επιδράσεις των δυο αυτών μεταβολών είναι αντίθετες, δεν μπορούμε να γνωρίζουμε αν η τελική ζητούμενη ποσότητα είναι ίση, μικρότερη ή μεγαλύτερη από την αρχικά ζητούμενη ποσότητα (πριν τις μεταβολές). Το τελικό αποτέλεσμα εξαρτάται από το σχετικό μέγεθος των μεταβολών της τιμής και του εισοδήματος.

Ας μελετήσουμε μια περίπτωση όπου το μέγεθος της αύξησης του εισοδήματος είναι μεγαλύτερο από το μέγεθος της αύξησης της τιμής. Το διάγραμμα δείχνει την καμπύλη ζήτησης D_1 , ενός κανονικού αγαθού. Αν στην τιμή P_1 η ζητούμενη ποσότητα είναι Q_1 ο συνδυασμός αυτός αντιστοιχεί στο σημείο A της καμπύλης D_1 . Η αύξηση της τιμής σε P_2 θα μειώσει τη ζητούμενη ποσότητα σε Q_2 . Έχουμε μια μετακίνηση από το σημείο A προς το σημείο B πάνω στην ίδια καμπύλη D_1 . Αν τώρα αυξηθεί το εισόδημα των καταναλωτών, θα αυξηθεί και η ζήτησή τους για το αγαθό. Θα έχουμε μετακίνηση ολόκληρης της καμπύλης ζήτησης προς τα δεξιά, από τη θέση D_1 στη θέση D_2 . Έτσι στην ίδια τιμή P_2 η ζητούμενη ποσότητα αυξάνεται από Q_2 σε Q_3 . Έχουμε, δηλαδή, μετακίνηση από το σημείο B της D_1 προς το σημείο Γ της D_2 . Παρατηρούμε ότι η τελικά ζητούμενη ποσότητα Q_3 είναι μεγαλύτερη από την αρχική Q_1 .

ΟΜΑΔΑ ΤΡΙΤΗ

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. (8 ΜΟΝΑΔΕΣ)

Λόγω της αντίστροφης σχέσης που υπάρχει ανάμεσα στα κόστη ευκαιρίας των αγαθών Z και Ω, προκύπτει ότι θα ισχύει

$$\begin{array}{ll} \text{ΚΕ}_{\Omega \rightarrow Z} = 1/2 & \text{ΚΕ}_{Z \rightarrow \Omega} = 4 \\ \Gamma \rightarrow \text{Β} & \Gamma \rightarrow \Delta \end{array}$$

Υπολογίζω το ΚΕ του $Z \rightarrow \Omega$ από τον συνδυασμό $A \rightarrow B$ και έχω

$$\text{ΚΕ}_{Z \rightarrow \Omega} = \frac{\Delta\Omega}{\Delta Z} = \frac{200}{175} = 8/7$$

Οπότε θα ισχύει και ότι το ΚΕ του $\Omega \rightarrow Z = 7/8$.

Με την βοήθεια του ΚΕ του $\Omega \rightarrow Z$ από $\Gamma \rightarrow B$ υπολογίζω και έχω:

$$1/2 = \frac{Z_{\Gamma} - 175}{400 - 300} \Rightarrow 1/2 = \frac{Z_{\Gamma} - 175}{100} \Rightarrow 100 = 2Z_{\Gamma} - 350 \Rightarrow 2Z_{\Gamma} = 450 \Rightarrow Z_{\Gamma} = 225$$

Ομοίως, υπολογίζω και τη $\Omega\Delta$ και έχω:

$$\text{ΚΕ του } \Omega \rightarrow Z = 1/4 \Rightarrow 1/4 = \frac{250 - 225}{300 - \Omega\Delta} \Rightarrow 1/4 = \frac{25}{300 - \Omega\Delta} \Rightarrow 100 = 300 - \Omega\Delta$$

$\Rightarrow \Omega\Delta = 200$ και στη συνέχεια υπολογίζω και το ΚΕ του $Z \rightarrow \Omega$ από τον συνδυασμό $\Delta \rightarrow E$ και έχω:

$$\text{ΚΕ του } Z \rightarrow \Omega = \frac{\Delta\Omega}{\Delta Z} = \frac{200 - 0}{275 - 250} = 200/25 = 8.$$

Οπότε και το ΚΕ του $\Omega \rightarrow Z$ από τον συνδυασμό $E \rightarrow \Delta = 1/8$.

Γ2. (5 ΜΟΝΑΔΕΣ)

Υπολογίζω την αντίστοιχη μέγιστη ποσότητα του αγαθού Ω που παράγεται όταν παράγεται μέγιστη ποσότητα του αγαθού $Z = 200$ μονάδες.

Με την βοήθεια του ΚΕ του $Z \rightarrow \Omega$ από τον συνδυασμό του $B \rightarrow \Gamma$ έχω:

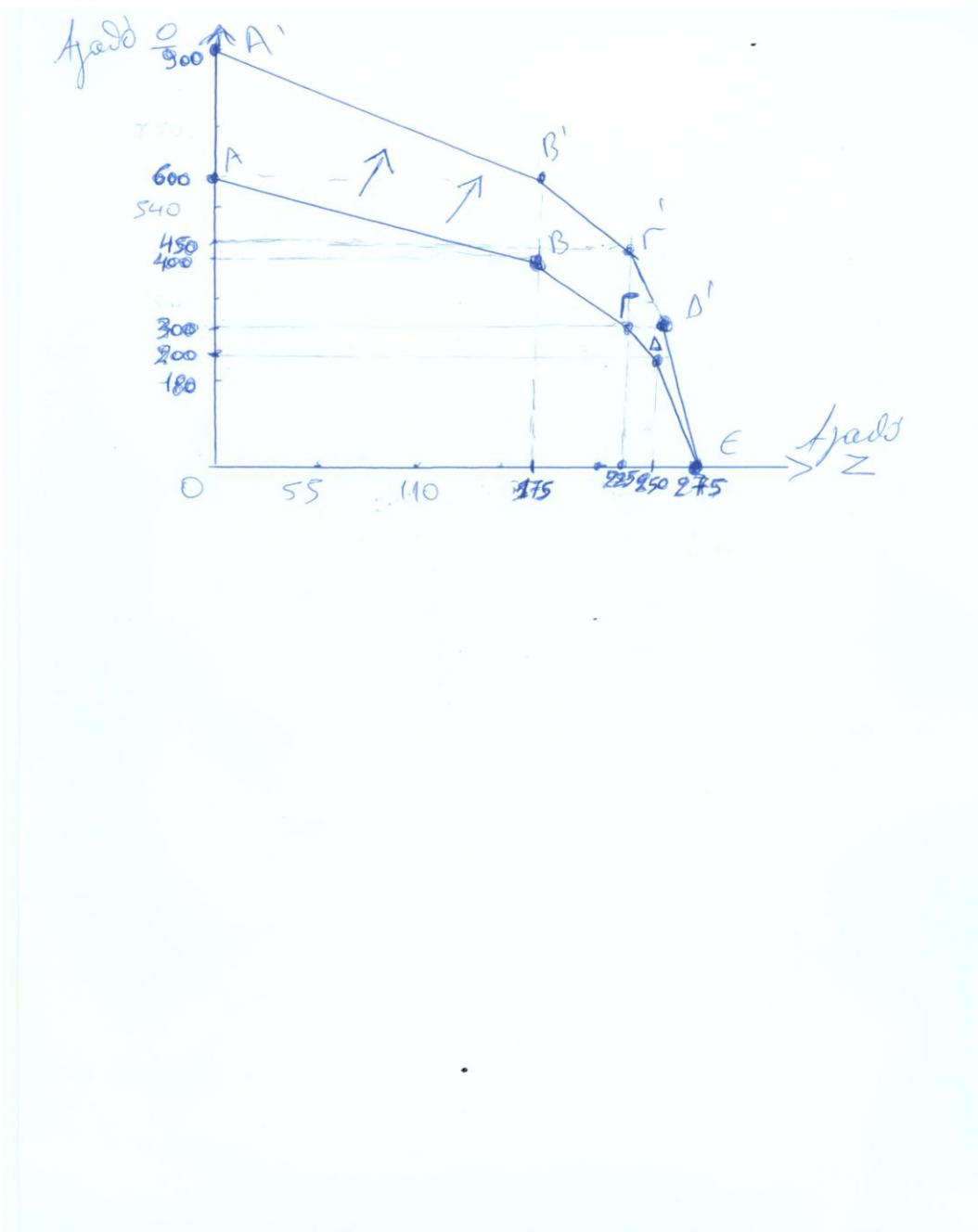
$$2 = \frac{400 - \Omega}{200 - 175} \Rightarrow 2 = \frac{400 - \Omega}{25} \Rightarrow 50 = 400 - \Omega \Rightarrow \Omega = 350$$

Άρα για να παραχθούν οι πρώτες $200 - 0 = 200$ μονάδες Z θυσιάζονται $600 - 350 = 250$ μονάδες του αγαθού Ω .

Γ3. (8 ΜΟΝΑΔΕΣ)

Εφόσον βελτιώνεται η τεχνολογία παραγωγής μονομερώς για το αγαθό Ω θα αυξηθούν οι ποσότητες του σε κάθε αντίστοιχο συνδυασμό κατά 50%. Οπότε ο νέος πίνακας παραγωγικών δυνατοτήτων της οικονομίας είναι ακόλουθος:

ΣΥΝΔΙΑΣΜΟΙ ΠΟΣΟΤΗΤΩΝ	ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ ΑΓΑΘΟΥ Ω	ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ ΑΓΑΘΟΥ Z
A'	900	0
B'	600	175
Γ'	450	225
Δ'	300	250
E	0	275

Σημειώνεται μονομερής οικονομική ανάπτυξη για το αγαθό Ω που σημαίνει ότι διευρύνονται οι παραγωγικές δυνατότητες της οικονομίας, λόγω βελτίωσης της τεχνολογίας, μόνο για το αγαθό Ω .

Γ4. (4 ΜΟΝΑΔΕΣ)

Οι συνδυασμοί ποσοτήτων παραγωγής των δύο αγαθών που βρίσκονται ανάμεσα στις δύο καμπύλες, χαρακτηρίζονται:

Ως ανέφικτοι σε σχέση με την αρχική ΚΠΔ και ως εφικτοί σε σχέση με την τελική ΚΠΔ της οικονομίας.

ΟΜΑΔΑ Δ

Δ1. (4 ΜΟΝΑΔΕΣ)

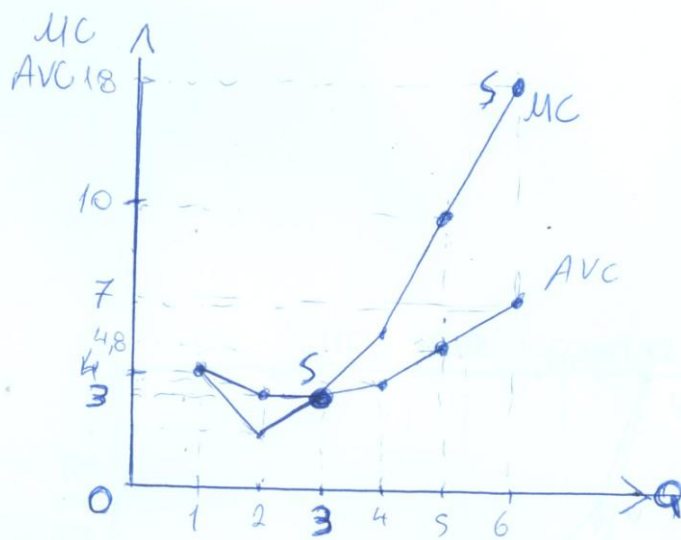
Συμπληρώνοντας τα κενά, ο πίνακας γίνεται:

Συνολικό Προϊόν (Q)	Μεταβλητό Κόστος (V C)	Μέσο Μεταβλητό Κόστος (AV C)	Οριακό Κόστος (MC)
0	0	-	-
1	4	4	4
2	6	3	2
3	9	3	3
4	14	3,5	5
5	24	4,8	10
6	42	7	18

Χρησιμοποιώντας τους τύπους:

$MC = \frac{\Delta VC}{\Delta Q}$ και $AVC = \frac{VC}{Q}$ όπως και $VC = AVC * Q$,
συμπληρώνονται τα κενά.

Δ2. (9 ΜΟΝΑΔΕΣ)

Το AVC ορίζεται από το πρώτο επίπεδο παραγωγής. Αρχικά, μειώνεται δηλαδή η καμπύλη του ακολουθεί καθοδική πορεία μέχρι ενός σημείου όπου παίρνει την κατώτατη τιμή. Στη συνέχεια καθώς η παραγωγή συνεχίζει να αυξάνεται, η καμπύλη του AVC αυξάνεται.

Η καμπύλη του μέσου μεταβλητού κόστους δείχνει τη σχέση ανάμεσα στο μέσο μεταβλητό κόστος και την ποσότητα παραγωγής. Το μέσο μεταβλητό κόστος στην αρχή μειώνεται και στη συνέχεια αυξάνεται. Αυτό οφείλεται στο νόμο της φθίνουσας ή μη ανάλογης απόδοσης. Δηλαδή, στην αρχή το προϊόν αυξάνεται με γρηγορότερο ρυθμό απ' ό,τι το κόστος των μεταβλητών συντελεστών, με αποτέλεσμα το μέσο μεταβλητό κόστος να μειώνεται, ενώ στη συνέχεια ο ρυθμός αύξησης του προϊόντος γίνεται μικρότερος από τον ρυθμό αύξησης του κόστους των μεταβλητών συντελεστών, με αποτέλεσμα το μέσο μεταβλητό κόστος να αυξάνεται.

Δ3. (6 ΜΟΝΑΔΕΣ)

Εφόσον συμπληρωθήκαν τα κενά, με βάση τα μεγέθη Q, AVC και MC, κατασκευάζουμε τον πίνακα προσφοράς της επιχείρησης στη βραχυχρόνια περίοδο σύμφωνα με την θεωρία ότι $MC = P$ όταν $MC \nearrow$ μεγαλύτερο ή ίσο του AVC ελάχιστο.

Οπότε ο πίνακας έχει ως εξής:

MC=P	Q _s
3	3
5	4
10	5
18	6

Η επιχείρηση θα πρέπει να παράγει και να προσφέρει από εκείνη την ποσότητα στην οποία ισχύει ότι το οριακό κόστος είναι ίσο με την τιμή.

Αυτό σημαίνει ότι, αν η τιμή του προϊόντος μεταβληθεί, η επιχείρηση μεταβάλλει την παραγόμενη και, συνεπώς, την προσφερόμενη ποσότητα ακολουθώντας την καμπύλη του οριακού κόστους. Έτσι στην ουσία το ανερχόμενο τμήμα της καμπύλης του οριακού κόστους, που βρίσκεται πάνω από την καμπύλη του μέσου μεταβλητού κόστους, αποτελεί τη βραχυχρόνια καμπύλη προσφοράς της επιχείρησης. Επομένως, η επιχείρηση δεν προσφέρει για τιμές που είναι μικρότερες από το μέσο μεταβλητό κόστος.

Η καμπύλη προσφοράς της επιχείρησης δείχνει τις ποσότητες που είναι διατεθειμένη να παράγει και να προσφέρει η επιχείρηση σε κάθε επίπεδο τιμής.

Δ4. (6 ΜΟΝΑΔΕΣ)

Ο εργατικός μισθός (τιμή του παραγωγικού συντελεστή της εργασίας) καθώς και η τεχνολογία παραγωγής αποτελούν προσδιοριστικούς παράγοντες της καμπύλης προσφοράς της επιχείρησης, οι οποίοι όταν μεταβάλλονται, με σταθερή την τιμή, προκαλούν μεταβολή της προσφοράς. Συγκεκριμένα:

A) η αύξηση του εργατικού μισθού συνεπάγεται τη αύξηση του κόστους παραγωγής της επιχείρησης. Εφόσον υπάρχει αύξηση της τιμής του παραγωγικού συντελεστή εργασίας, αυξάνεται το κόστος του αγαθού για κάθε επίπεδο παραγωγής. Αυτό σημαίνει μετατόπιση της καμπύλης του οριακού κόστους προς τα πάνω και αριστερά. Το ανερχόμενο τμήμα της καμπύλης του οριακού κόστους, από το σημείο που τέμνει το μέσο μεταβλητό κόστος και μετά, είναι η καμπύλη προσφοράς της επιχείρησης και μετατοπίζεται αριστερά δηλαδή σημειώνεται μείωση της προσφοράς (*ceteris paribus*).

B) η βελτίωση της τεχνολογίας σημαίνει ότι με τις ίδιες ποσότητες των παραγωγικών συντελεστών η επιχείρηση παράγει και προσφέρει μεγαλύτερες ποσότητες προϊόντος. Δηλαδή, η μεταβολή στην τεχνολογία

έχει ως αποτέλεσμα τη μεταβολή στη συνάρτηση παραγωγής. Η βελτίωση οδηγεί σε αύξηση του παραγόμενου αγαθού με ίδια ποσότητα παραγωγικών συντελεστών. Αν βελτιωθεί η τεχνολογία, άμεση συνέπεια της αύξησης της παραγωγής είναι η μείωση του μέσου και οριακού κόστους παραγωγής, αφού με την ίδια ποσότητα παραγωγικών συντελεστών, και εφόσον οι τιμές τους παραμένουν σταθερές, θα σημειωθεί αύξηση της προσφοράς, δηλαδή μετατόπιση της προς το δεξιά (*ceteris paribus*).